

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 2Cdo/306/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1208222318
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Trubanová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1208222318.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. W., bývajúcej v X., zast. T. W., bývajúcim v X., proti žalovanému Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s., so sídlom v Bratislave, Prešovská 48, IČO: 35 850 370, zast. ius aegis s. r. o., so sídlom v Bratislave, Nedbalova 12, o zaplatenie 135.113,25 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50C/168/2009, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. septembra 2019 sp. zn. 4Co/208/2018, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. septembra 2019 sp. zn. 4Co/208/2018 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom (prvým v poradí) z 18. júla 2011 č. k. 50C/168/2009-124 konanie o zaplatenie 58.504,28 eur spolu s ročným úrokom z omeškania 8,5 % ročne od 10. novembra 2007 do zaplatenia zo sumy 29.252,14 eur a s ročným úrokom z omeškania 7,5 % od 01. novembra 2008 do zaplatenia zo sumy 29.252,14 eur zastavil. Vo zvyšku návrh zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 29. júna 2015 č. k. 4Co/153/2014-238 zrušil rozsudok okresného súdu (prvý v poradí) a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože došlo k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom (pojednávanie, na ktorom došlo k späťvzatiu žaloby bez prítomnosti právneho zástupcu) a taktiež z dôvodu zmätočnosti rozhodnutia okresného súdu (výrok nekorešpondujúci s odôvodnením).

3. Okresný súd rozsudkom z 19. januára 2018 č. k. 50C/168/2009-462 (druhým v poradí) prvým výrokom (I.) zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňu sumu 11.711,81 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % od 14. septembra 2010 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku; druhým výrokom (II.) konanie o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 29.252,14 eur od 01. novembra 2007 do zaplatenia zastavil; tretím výrokom (III.) vo zvyšku žalobu zamietol; štvrtým výrokom (IV.) zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 80 %, o ktorej výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

3.1. S poukazom na vykonané dokazovanie dospel súd k záveru, že žalobnému návrhu je možné vyhovieť, avšak nie v takom rozsahu, aký si žalobou uplatnila žalobkyňa. Vzhľadom na to, že stavba žalovaného o rozlohe 47 m² umiestnená na pozemku žalobkyne parc. č. 1221 (pôvodne LV č. XXX, č. XXX/X) LV č. XXXX, k. ú. K. o celkovej rozlohe 3525 m² (ďalej len „obmedzený pozemok“ alebo „zaťažený pozemok“) ju podstatným spôsobom obmedzuje v užívaní jej vlastníckeho práva, žalobkyňu podľa názoru súdu prislúcha za takéto obmedzenie jej vlastníckeho práva náhrada s poukazom na § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). Podľa okresného súdu je pravdou, že ustanovenia Ústavy SR a § 128 ods. 2 OZ zakladajú právo na náhradu vlastníčkovi veci iba v prípade núteného vyvlastnenia alebo obmedzenia vlastníckeho práva vo verejnom záujme, avšak vychádzajúc zo zásady nedotknuteľnosti vlastníctva, ktorá je jednou z najvýznamnejších základných zásad v našom právnom poriadku, avšak toto právo podľa ustanovení OZ a tiež Ústavy

SR je možné aplikovať aj v prípade, ak po skutkovej stránke ide prakticky o totožnú situáciu. O takúto situáciu môže ísť aj v prípade, ak je vlastník nehnuteľnosti proti svojej vôli obmedzený vo výkone svojho vlastníckeho práva a vzhľadom na okolnosti iné riešenie ochrany práv tohto vlastníka prakticky nie je možné. V takomto prípade je poskytnutie náhrady za nútené obmedzenie vlastníctva jediným možným spôsobom, ako poskytnúť ochranu právam tohto vlastníka.

3.2. V prejednávanej veci bolo nepochybné, že žalobkyňa je vlastníčkou obmedzeného pozemku, na ktorom je postavená „vodná stavba“. Jej vlastnícke právo (resp. vlastnícke právo jej predchodcov) bolo obmedzené bez jej súhlasu, a to na základe zákona. Keďže obmedzený pozemok nebol vyvlastnený, je žalobkyňa ako vlastníčka pozemku síce povinná strpieť, že je vo výkone svojich vlastníckych práv značne obmedzená, ale len za náhradu. Súd poukazuje aj na to, že miera (rozsah) obmedzenia jej vlastníckeho práva je tu značná. Z vykonaných dôkazov totiž vyplynulo (a nebolo ani medzi účastníkmi sporné), že na pozemku v jej vlastníctve vo výmere 3525 m² je vystavaná veľkokapacitná studňa - vodný zdroj s čerpadlami, ako aj stožiarová trafostanica pre účely studne a hydroforová stanica a plot z troch strán - drôtené pletivo na betónových stĺpkoch o výmere 47 m², pozemok je zaradený do ochranného pásma I. stupňa, čo nepochybne neumožňuje žalobkyni vo vzťahu k predmetnej nehnuteľnosti vykonávať vlastnícke práva v plnom rozsahu.

3.3. Súd v tejto súvislosti poukázal na to, že bez zreteľa na to, či po právnej stránke je uplatnený nárok kvalifikovaný ako nárok na náhradu škody za obmedzenie vlastníckeho práva alebo určitý iný typ náhrady, výsledok by mal byť totožný - vlastníkovi sa poskytne primeraná finančná kompenzácia za zásah do jeho práv. Príčom v prejednávanej veci podľa názoru súdu okolnostiam danej veci najlepšie zodpovedá právna kvalifikácia uplatneného nároku ako nároku vlastníka na zaplatenie náhrady za nútené obmedzenie jeho vlastníckeho práva. Čo sa týka voľby samotnej právnej normy, ktorú je na mieste v danom prípade použiť, najvhodnejšou právnou normou, resp. právnymi normami, sú podľa názoru súdu ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) o bezdôvodnom obohatení v zmysle § 451 a nasl. OZ, ktoré však tiež možno použiť len primerane. Súd starostlivo vyhodnotil opodstatnenosť tvrdení žalobkyne a ňou uplatnenú výšku náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, pričom dospel k záveru, že žalobkyňou uplatnená náhrada za žalované obdobie by za daných okolností bola neprimeraná. S poukazom na primeranosť náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, napokon súd vychádzal zo znaleckého posudku č. 2/2013 vypracovaného Ing. Jánom Pavlíkom, znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby, statika stavieb, keď súd zistil, že žalovaný využíva z obmedzeného pozemku o celkovej rozlohe 3525 m², 47 m², a keď podľa tohto posudku nájom za ročné obdobie je vypočítaný na celý pozemok. Z tohto posudku potom súd vypočítal nájom za obdobie od 01. novembra 2008 do 31. októbra 2009, ktoré obdobie žalobkyňa zmenou žaloby požadovala. Ako vyplýva z tohto posudku, nájom za rok 2008 bol znalcom stanovený vo výške 14.928,38 eur, pričom alikvótna časť tohto roka činí ročnú sumu 14.928,38 eur : 12 mesiacov = 1.244,03 eur za jeden mesiac x 2 mesiace - november, december = 2.488,06 eur a za rok 2009 ročný nájom predstavuje sumu 11.068,50 eur, pričom alikvótna časť tohto roka činí ročnú sumu 11.068,50 eur : 12 mesiacov = 922,37 eur za jeden mesiac eur x 10 mesiace - január až október = 9.223,756 eur, spolu 11.711,81 eur. Obdobný výpočet nájmu stanovil aj znalec Ing. Encinger v znaleckom posudku č. 25/2011 (posudok založený v spise 14C/236/09).

3.4. K vzneseným argumentom zo strany žalovaného, že na predmetný prípad nemožno aplikovať zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov [vodný zákon (ďalej len „vodný zákon“)] sa okresný súd plne stotožnil, ale nestotožnil sa s tvrdením žalovaného, že prednostne by sa mal aplikovať na uvedený prípad zákon o verejných vodovodoch, a teda, že žalobkyni uplynula prekluzívna lehota 1 rok stanovená zákonom. Súd uviedol, že predmetný osobitný zákon ako lex specialis upravuje síce prekluzívnu lehotu jeden rok na uplatnenie náhrady za nútené obmedzenie užívania nehnuteľnosti, avšak žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že predmetný zákon sa vzťahuje na jeho činnosť, takže aplikovať prekluzívnu lehotu z tohto predpisu pre tento prípad je nedôvodné. Keďže na uvedený prípad nie je možné aplikovať osobitne právnu normu (vodný zákon, zákon o verejných vodovodoch, príp. zákon o ochrane prírody), treba vec posúdiť podľa ustanovení zákona, ktoré sú tejto norme najbližšie, tak ako to poníma § 853 OZ, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Žalovaný namietal aj výšku ujmy stanovenej znaleckým posudkom v sume 135.113,50 eur práve pre užívanie nehnuteľnosti len vo veľkosti 47 m². Súd poukázal na znalecké posudky, z ktorých je evidentné, že pozemok nie je možné využiť ako celok, príp. jeho využitie je minimálne, bezpochyby je tento pozemok chránený zákonom ako vodný zdroj, a tak nie je možné ho ani predať, ani prenajať tretej osobe bez obmedzenia. Treba mať na zreteli, že obmedzenie sa v danom prípade vzťahuje tak na absolútnu

nemožnosť užívať nehnuteľnosť o rozlohe 47 m², ale aj na ostanú plochu vo vlastníctve žalobkyne práve pre ochranné pásmo, ktoré znemožňuje žalobkyni na pozemku napr. stavať, či pestovať a vysádzať trvalé porasty. O výške trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalobkyňu zaviazal žalovanému zaplatiť náhradu trov konania vo výške 80 %.

4. Krajský súd na odvolanie žalovaného rozsudkom z 25. septembra 2019 č. k. 4Co/208/2018-513 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti trov konania potvrdil a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, výsledky ktorého aj náležite vyhodnotil, vec po skutkovej aj právnej stránke správne vyhodnotil.

4.1. Na zdôraznenie správnosti uviedol, že v danom prípade bolo preukázané, že na obmedzenom pozemku vo vlastníctve žalobkyne je vystavaná veľkokapacitná studňa - vodný zdroj s čerpadlami, ako aj stožiarová trafostanica pre účely studne a hydroforová stanica a plot z troch strán - drôtené pletivo na betónových stĺpkoch o výmere 47 m², patriaca žalovanému, ktorá ju podstatným spôsobom obmedzuje v užívaní jej vlastníckeho práva, pričom k vyvlastneniu nedošlo a medzi stranami sporu ani nebolo sporné, že nie sú splnené zákonné podmienky na priznanie nároku žalobkyne podľa § 32 ods. 6 vodného zákona, žalobkyňa sa nemôže domáhať náhrady za obmedzenie užívania nehnuteľnosti podľa tohto zákona, nakoľko nie je splnená podmienka bežného obhospodarovania predmetnej nehnuteľnosti v zmysle vyššie uvádzaných ustanovení vodného zákona, z ktorého dôvodu si nárok neskôr uplatnila ako majetkovú náhradu titulom obmedzenia jej vlastníckeho práva s poukazom na ustanovenie § 128 ods. 1 OZ. Pozemok je zaradený do ochranného pásma I. stupňa, čo nepochybne neumožňuje žalobkyni vo vzťahu k predmetnej nehnuteľnosti vykonávať vlastnícke práva v plnom rozsahu.

4.2. Súd prvej inštancie sa s nárokom žalobkyne tak po skutkovej i právnej stránke správne a dostatočne vysporiadal. Odvolacia námietka žalovaného, že súd prvej inštancie by sa mal opätovne zaoberať oprávnenosťou nároku žalobkyne a spôsobom uplatňovania práva, či vôbec požíva právnu ochranu, ani jeho námietka, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený, preto nie je dôvodná. Za dôvodnú nemožno považovať argumentáciu žalovaného, že súd prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal s jeho argumentáciou a argumentáciou jeho právnej zástupkyne a ňou predloženými rozhodnutiami na pojednávaní dňa 19. januára 2018, v zmysle ktorých by mal súd žalobu žalobkyne zamietnuť, keď jeho rozhodnutie obsahuje rozsiahle odôvodnenie, ktoré zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu a právnu zástupkyňou doložené rozhodnutia, s ktorými sa súd prvej inštancie nevysporadúval, neboli pre danú vec právne významné.

4.3. Nemožno sa stotožniť s názorom žalovaného, že v prípade, že si žalobkyňa uplatňuje výlučne zodpovednostné (sekundárne) nároky voči nemu ako brániacemu jej v užívaní veci bez toho, aby sa zároveň primárne domáhala odstránenia protiprávneho stavu, jedná sa preto podľa neho o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Prostriedkom obmedzenia vlastníka je obligačné právo, aj nárok za bezdôvodné obohatenie. Nárok žalobkyne takto žalobou uplatnený je legitímny, hodný ochrany, ktorá jej má byť súdom poskytnutá. Judikatúrou je konštantne prijímané, že bezdôvodné obohatenie vzniká predovšetkým tak, že sa doterajší majetok obohateného rozmnoží o nové majetkové hodnoty, ale môže spočívať aj v tom, že sa jeho doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu inak došlo, t. j. majetková sféra obohateného sa nezmenšila, hoci by sa zmenšiť mala. Plnením bez právneho dôvodu je aj užívanie cudzej nehnuteľnosti (pozemku) bez nájomnej zmluvy alebo bez iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec. Súd prvej inštancie pri nároku žalobkyne vychádzal z ustálenej judikatúry, že výšku bezdôvodného obohatenia spočívajúcu v užívaní veci bez právneho dôvodu je možné určiť peňažnou čiastkou vynakladanou v danom mieste a čase na užívanie obdobných nehnuteľností, spravidla formou nájmu. Žalobkyňa sa tak môže dovoliavať vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie svojho pozemku len do sumy zodpovedajúcej čiastke vynakladanej obvykle v danom mieste a čase za užívanie obdobných vecí, spravidla formou nájmu.

4.4. Súd prvej inštancie správne postupoval, keď pri stanovení výšky žalobkyňou uplatneného nároku za obmedzenie vlastníckeho práva vychádzal zo znaleckého posudku č. 2/2013 vypracovaného Ing. Jánom Pavlíkom, znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby, statika stavieb, a keď napriek tvrdeniu žalovaného, že z celkovej rozlohy pozemku žalobkyne 3525 m² len 47 m² vychádzal aj podľa tohto posudku z nájmu z celkovej výmery pozemku, pretože ako už bolo vyššie uvedené, žalobkyňa vzhľadom na ochranné pásmo nemôže na svoj pozemok vstupovať a užívať ho v celom rozsahu. Preto aj odvolacia námietka žalovaného v tomto smere nebola dôvodná. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

5. Proti rozhodnutiu krajského súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na jeho prípustnosť podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

5.1. K namietanej vade podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa nevysporiadal, príp. nedostatočne vysporiadal s jeho podstatnými tvrdeniami a argumentmi. Žalovaný v konaní, ako aj v odvolaní poukazoval na viaceré rozhodnutia (sp. zn. 2 Cdo 94/2011, III. ÚS 99/2012-14, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/616/2014 z 09. septembra 2015), v zmysle ktorých by mal súd žalobu žalobkyne zamietnuť. Tento záver vychádzal z argumentácie žalovaného podopretý uvedenými rozhodnutiami, v zmysle ktorých v prípade, že si žalobca uplatňuje výlučne zodpovednostné (sekundárne) nároky voči žalovanému, ktorý mu „bráni“ v užívaní veci bez toho, aby sa zároveň primárne domáhal odstránenia protiprávneho stavu, jedná sa o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nepožíva právnu ochranu. Odvolací súd sa v rozsudku zároveň žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou žalovaného, ktorou namietal priznanie nároku žalobkyne ako opakované plnenie, t. j. za určité obdobie, keď súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd priznali žalobkyne nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva s poukazom na ustanovenia § 128 ods. 2 OZ. Žalovaný v tejto súvislosti akcentoval rozdiel medzi ustanovením § 128 ods. 1 OZ a ods. 2 OZ, pričom uviedol, že na rozdiel od § 128 ods. 1 OZ, ktorý predpokladá obmedzenie na nevyhnutnú dobu (často vopred určiteľnú a kratšiu), odsek 2 predmetného ustanovenia predpokladá konečné riešenie protiprávneho stavu. Odvolací súd sa však v rozsudku s uvedenou argumentáciou nijako nevysporiadal a určil náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva za konkrétne obdobie. Rovnako absentuje vysporiadanie sa s argumentmi žalovaného, ktorými poukazoval na to, že k obmedzeniu prvýkrát došlo ešte u predchádzajúcich vlastníkov pozemku, pričom žalovaný zastáva názor, že náhrada má byť jednorazová, primeraná čo do výšky aj spôsobu obmedzenia, ako aj obdobiu, kedy k obmedzeniu toho-ktorého vlastníka prvýkrát došlo a bez ohľadu na samotné trvanie obmedzenia vlastníckeho práva, a preto podľa názoru žalovaného žalobkyne nemôže prináležať náhrada. V neposlednom rade úplne absentuje v rozsudku odôvodnenie týkajúce sa posúdenia primeranosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, keď súd iba uvádza, že za primeranú náhradu považoval náhradu určenú ako nájomné za pozemok v celosti, ktorú priznal vo výške bez zohľadnenia obmedzení na pozemku, avšak na druhej strane uvádza, že sa má vychádzať z peňažnej čiastky vynakladanej v danom mieste a čase na užívanie obdobných nehnuteľností spravidla formou nájmu, pričom podľa názoru žalovaného obdobná nehnuteľnosť znamená nehnuteľnosť so zohľadnením obmedzenia.

5.2. K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol dovolateľ ako právnu otázku, ktorá doteraz nebola vyriešená v praxi dovolacieho súdu, túto otázku: „... aké ustanovenie akého právneho predpisu je potrebné aplikovať pri posudzovaní nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva (ktoré vzniklo v minulosti) uplatňovaného vlastníkom pozemku, ktorý je zaradený do ochranného pásma I. stupňa, v zmysle Zákona o vodách, a na ktorého v nepatrnej časti je postavená vodná stavba, nachádzajúca sa vo vlastníctve odlišného subjektu od vlastníka pozemku, pričom vlastníkom pozemku tento pozemok zároveň neobhospodaruje a akým spôsobom sa má takéto ustanovenie takého právneho predpisu aplikovať. T. j. predmetom právnej otázky bolo posúdenie, či Žalobkyňa má alebo nemá nárok na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckeho práva k Pozemku z dôvodu existencie vodnej Stavby Žalovaného a Ochranného pásma I. stupňa na Pozemku, ktorý neobhospodaruje.“ Odvolací súd sa zaoberal otázkou nároku žalobkyne na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku z dôvodu, že je na pozemku postavená stavba žalovaného, ako aj z dôvodu, že je na pozemku vyhlásené ochranné pásmo I. stupňa, pričom uvedené posúdil tak, že nárok za obmedzenie z titulu ochranného pásma I. stupňa, ktoré je zriadené na pozemku žalobkyne, žalobkyne podľa § 32 ods. 6 vodného zákona nevznikol z dôvodu, že žalobkyňa pozemok neobhospodaruje. Avšak zároveň odvolací súd posúdil, že nárok žalobkyne na obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku z dôvodu existencie stavby žalovaného a zároveň ochranného pásma I. stupňa je potrebné z dôvodu absencie zákonnej právnej úpravy posúdiť podľa ustanovení čl. 20 Ústavy SR a § 128 ods. 2 OZ, podľa ktorých je vlastníkom pozemkov priznávaný nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva a na základe toho posúdil, že nárok žalobkyne na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva (z dôvodu obmedzenia užívania vlastníckeho práva pre stavbu žalovaného a ochranné pásmo I. stupňa) vznikol. V tomto prípade tak ale aplikoval ustanovenie všeobecných právnych predpisov, a to čl. 20 Ústavy SR, § 128 ods. 2 OZ a na § 451 a nasl. OZ a s poukazom na tieto ustanovenia priznal nárok na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckeho práva. Odvolací súd nesprávne vec právne posúdil, keď napriek špeciálnej právnej úprave, ktorá stanovovala podmienky na vznik nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, neaplikoval ustanovenie špeciálneho predpisu, ale na skutkový stav aj napriek existencii ochranného pásma I. stupňa aplikoval ustanovenia všeobecného predpisu, a to § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka a podľa tohto ustanovenia posudzoval vznik nároku na náhradu. Podľa

názoru žalovaného mal byť vznik nároku posudzovaný podľa ustanovení § 32 ods. 6 vodného zákona aj napriek tomu, že žalobkyňa pozemok neobhospodarovala a na základe aplikácie tohto ustanovenia mal následne odvolací súd vyvodiť záver, či žalobkyni vznikol nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, pričom žalovaný poukazuje na skutočnosť, že v zmysle tohto ustanovenia zákonodarca počíta aj s možnosťou náhrady na základe dohody, a to za ročné, prípadne dlhšie obdobie alebo ako jednorazovú náhradu. Zároveň považuje za nesprávne aj posúdenie vzniku nároku podľa OZ v tom, že zákonné obmedzenie vzniklo ešte predchádzajúcemu vlastníkovi pozemku a zastáva názor, že nárok nie je možné z dôvodu zákonného obmedzenia priznať ako opakujúce sa plnenie.

5.2.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP ako ďalšiu právnu otázku uviedol dovolateľ otázku „ ... na základe akého ustanovenia akého právneho predpisu sa má postupovať pri určení primeranosti výšky nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku (ktorý vlastní neobhospodaruje) z dôvodu existencie ochranného pásma I. stupňa v zmysle Zákona o vodách na celom pozemku a vodnej stavby nachádzajúcej sa na nepatrnej časti pozemku, ktorá je vo vlastníctve odlišného subjektu od vlastníka pozemku, t. j. či je potrebné aplikovať § 32 ods. 6 Zákona o vodách v spojení s Nariadením vlády minimálne v časti obmedzenia z dôvodu existencie ochranného pásma I. stupňa alebo sa môže primerane postupovať podľa ustanovení OZ o bezdôvodnom obohatení a v takomto prípade či je v súlade s takouto aplikáciou ustanovení OZ o bezdôvodnom obohatení právne posúdenie, v zmysle ktorého má vlastníka pozemku nárok na náhradu za obmedzenie určenú ako nájomné za celý pozemok bez zohľadnenia vodnej stavby na pozemku a ochranného pásma.“ Žalovaný odhliadnuc od skutočnosti, že sa nestotožňuje s právnym posúdením vzniku nároku za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckeho práva žalobkyne k pozemku z dôvodu existencie stavby žalovaného a ochranného pásma I. stupňa a s jeho posúdením ako opakované plnenie, zároveň sa nestotožňuje s právnym posúdením ohľadom primeranosti náhrady za pretrvávajúce obmedzenie užívania vlastníckeho práva žalobkyne k pozemku z dôvodu existencie stavby žalovaného a ochranného pásma I. stupňa, resp. posúdenia jej výšky v hodnote nájomného za celý pozemok o výmere 3525 m² bez zohľadnenia existujúcich obmedzení. S poukazom na skutočnosť, že aj v tomto prípade existuje špeciálna právna úprava, ktorá bližšie určuje postup pri stanovení výšky náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva z dôvodu existencie ochranného pásma I. stupňa, mal odvolací súd posúdiť výšku nároku podľa tejto špeciálnej úpravy. Nebol teda správny postup odvolacieho súdu, keď výšku náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva žalobkyne k pozemku z dôvodu existencie ochranného pásma I. stupňa a stavby žalovaného a jej primeranosť určoval podľa úpravy OZ o bezdôvodnom obohatení za obe tieto obmedzenia. Žalovaný zároveň nesprávnosť právneho posúdenia čo sa týka výšky náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva žalobkyne k pozemku z dôvodu existencie ochranného pásma I. stupňa a stavby žalovaného vidí aj v tom, že odvolací súd priznal žalobkyni nárok na náhradu za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckeho práva žalobkyne k pozemku z dôvodu existencie ochranného pásma I. stupňa a stavby žalovaného vo výške vychádzajúcej z hodnoty nájomného za celý pozemok vo vlastníctve žalobkyne, a to bez zohľadnenia existencie stavby žalovaného a ochranného pásma I. stupňa, čo znamená, že odvolací súd posúdil, že primeranou náhradou za zriadené ochranné pásmo I. stupňa na pozemku žalobkyne a zriadenie stavby žalovaného je vydanie bezdôvodného obohatenia vo forme finančnej náhrady vo výške obvyklého t. j. tržného nájomného za akoby „holý“ pozemok žalobkyne, na ktorom by akoby nebolo žiadne ochranné pásmo I. stupňa, či stavba žalovaného, a teda nie za skutočný pozemok žalobkyne, na ktorom sa stavba žalovaného a zároveň ochranné pásmo I. stupňa nachádza. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nesprávne právne posúdili výšku nároku na náhradu, ktorú priznali žalobkyni v rozsudku, resp. v rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko vychádzali z ceny nájmu pozemku bez zohľadnenia obmedzenia, ktoré sa na danom pozemku nachádza, a ktoré bolo postavené oprávnené, a teda vychádzali z hodnoty nájmu pozemku akoby bol bez akejkoľvek stavby a ochranného pásma, čo nezodpovedá skutočnosti a rovnako neposudzovali výšku, resp. primeranosť náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva s poukazom na špeciálnu úpravu stanovenú nariadením vlád. Navrhol, aby najvyšší súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu a vec vrátil na ďalšie konanie.

6. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie považuje za neprípustné a navrhla dovolanie odmietnuť, prípadne ako nedôvodné zamietnuť a priznať jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu

vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolateľ opierajúc svoje dovolanie o § 420 písm. f/ CSP namietal, že odvolací súd sa nevyrovnal s ním predloženými rozhodnutiami (najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 94/2011, Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 99/2012 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/616/2014) a argumentáciou s tým spojenou, jeho námietkou, že žalobkyni bol nárok priznaný ako opakované plnenie (za určité obdobie), keď súdy priznali náhradu podľa § 128 ods. 2 OZ, avšak žalovaný argumentoval a poukazoval na rozdiel medzi ustanovením § 128 ods. 1 a 2 OZ, na čo odvolací súd nereagoval. V odôvodnení odvolacieho súdu rovnako absentuje vysporiadanie sa s argumentáciou dovolateľa, ktorý poukazoval na skutočnosť, že k obmedzeniu vlastníckeho práva došlo ešte u predchádzajúcich vlastníkov pozemku, pričom náhrada má byť jednorazová, primeraná čo do výšky, aj spôsobu obmedzenia a priznaná tomu vlastníkovi, u ktorého došlo prvýkrát k obmedzeniu bez ohľadu na trvanie obmedzenia vlastníckeho práva. Podľa dovolateľa taktiež absentuje odôvodnenie týkajúce sa primeranosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Z uvedeného je tak zrejmé, že dovolateľ namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP spočívajúcu v nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP je a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Jednou z najdôležitejších súčastí základného práva na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je povinnosť súdu vyrovnať sa s argumentmi sporovej strany. V tomto kontexte nie je úlohou skúmať, či zo strany súdu boli poskytnuté vecne správne odpovede, ale či nastolené otázky relevantného významu pre vec boli zodpovedané dostatočne vyčerpávajúco.

14. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

14.1. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

14.2. Podľa § 393 ods. 2 a 3 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté. Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

14.3. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

14.4. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce z R 2/2016, ktoré sú aktuálne aj naďalej). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

15. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

16. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie na odvolacom súde je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti (nedostatočnom odôvodnení) rozhodnutia odvolacieho súdu. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo neodôvodnil, keď rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 a 3 CSP v spojení s § 387 ods. 3 CSP.

16.1. Z rozsudku odvolacieho súdu nie je predovšetkým jasná odpoveď súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu na otázku predchádzajúcich vlastníkov pozemku a kedy, u ktorého vlastníka došlo prvýkrát k obmedzeniu (žalovaný tiež tvrdil, že obmedzený pozemok vlastnil od roku 1973 na základe hospodárskej zmluvy č. XX XXX/XXXX-XXXX ako právny nástupca subjektu Západoslvenské vodárne a kanalizácie, š. p.). Vyriešenie tejto otázky môže byť podstatné pre rozhodnutie v tejto právnej veci.

16.1.2. Žalovaný v odvolaní akcentoval, že žalobkyňa nebola v čase vydania povolenia na vybudovanie vodnej stavby ešte v roku 1966 vlastníkom obmedzeného pozemku, a taktiež nebola vlastníkom obmedzeného pozemku ani v čase zriadenia pásma hygienickej ochrany I. stupňa. Posúdenie predmetných skutočností súdom malo význam pre rozhodnutie v danej veci vzhľadom na skutočnosť, že pásmo hygienickej ochrany I. stupňa bolo zriadené dňa 09. júla 2002 (na základe rozhodnutia a verejnej vyhlášky Krajského úradu v Bratislave č. W/820/2002-GGL z 09. júla 2002 pozri č. I. 7 spisu), pričom z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa sa stala vlastníčkou obmedzeného pozemku na základe kúpnej zmluvy zo 06. apríla 2006, a teda žalobkyňa nebola vlastníčkou obmedzeného pozemku v čase zriadenia ochranného pásma I. stupňa a ani v čase povoľovania výstavby vodnej stavby - studne (pozn. z obsahu spisu nie je zrejmé, kedy bola vodná stavba kolaudovaná a či vôbec a ani či došlo k majetkovoprávnemu vyrovnaniu a kto bol vlastníkom obmedzeného pozemku v čase jej výstavby, príp. v čase jej kolaudácie). Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa uvedeným posúdením nezaoberal, neodpovedal na otázky, ktoré rezonujú z celého konania, a ktoré boli žalovaným opätovne predstreté v odvolacom konaní, a ktorých odpoveď môže byť podstatná pre rozhodnutie vo

veci, aj nevyhnutná na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie preskúmaného v rámci odvolacieho konania. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu tak nie je dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. V danom prípade možno konštatovať, že postup odvolacieho súdu nezodpovedá zákonnej úprave vyplývajúcej z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP, výslovné prikazujúcej vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

16.2. Žalovaný v konaní tiež argumentoval, že žalobkyňa si voči nemu uplatňuje výlučne zodpovednostné (sekundárne) nároky, ktoré jej „bránia“ v užívaní veci bez toho, aby sa zároveň primárne domáhala odstránenia protiprávneho stavu, preto sa jedná o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nepožíva právnu ochranu. Uvedenú argumentáciu opieral o rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 94/2011, Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 99/2012 a Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/616/2014. Odvolací súd sa s touto argumentáciou aj napriek tomu, že bola uplatnená v odvolaní dostatočne nevysporiadal. V bode 48. odôvodnenia svojho rozhodnutia síce uviedol, že na argumentáciu odvolateľa (dovolateľa) bolo v odôvodnení okresného súdu zodpovedané a rozhodnutiami predloženými právnym zástupcom dovolateľa na pojednávaní na okresnom súde sa okresný súd nevysporiadal, lebo nie sú pre vec právne významné, urobil tak však bez ďalšieho bližšieho zdôvodnenia, prečo predmetné rozhodnutia nie sú pre vec významné. Uvedené konštatovanie nie je ozrejmene takým spôsobom, aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na pre vec rozhodujúce skutočnosti v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú. Odvolací súd sa tak v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľa, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď, a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci.

16.2.1. Dovolací súd v súvislosti s uvedeným dáva do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu II. ÚS 407/2018 z 05. septembra 2018, z ktorého o. i. vyplýva, že bezdôvodné obohatenie predstavuje subsidiárny nárok, ale zároveň vyplýva aj to, že v prípade ak strana poukazovala na rozhodovaciu prax súdov, súd je povinný vysvetliť svoj odchylný názor od týchto rozhodnutí „... pretože z hľadiska princípu právnej istoty a legitímneho očakávania, ako aj práva strany konania na riadne, presvedčivé a zrozumiteľné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je neprípustné, aby sa všeobecný súd odchytil od ustálenej rozhodovacej praxe bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom vysvetlil takýto odklon a svoj odchylný názor založil na presvedčivých argumentoch, a to aj v prípade, ak nejde o rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Takáto povinnosť všeobecného súdu musí existovať i v prípade ustálenej rozhodovacej praxe krajských súdov, ktorá ako judikatúra súdov vyššej inštancie nemôže byť opomínaná. Ústavný súd sa vo viacerých rozhodnutiach výslovne vyjadril k potrebe vysporiadania sa s ustálenou rozhodovacou praxou aj súdov nižšej inštancie (napr. II. ÚS 19/2016, I. ÚS 110/07).“ Napokon povinnosťou súdov (krajský súd nevynímajúc) je dôkladne a presvedčivo odôvodniť prípadný odklon (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/64/2019).

16.3. Rovnako v odôvodnení odvolacieho súdu absentuje aj odpoveď na námietku dovolateľa, že žalobkyni bola náhrada priznaná ako opakované plnenie (za určité obdobie) podľa § 128 ods. 2 OZ, pričom žalovaný poukazoval na rozdiely medzi ods. 1 a 2 § 128 OZ, keď § 128 ods. 1 OZ predpokladá obmedzenie na nevyhnutnú dobu (často vopred určiteľnú a kratšiu) a ods. 2 predmetného ustanovenia predpokladá konečné riešenie protiprávneho stavu. Zodpovedanie aj tejto námietky odvolacím súdom má význam pre riadne a presvedčivé odôvodnenie jeho rozhodnutia aj vo väzbe na právny titul priznanej náhrady v zmysle § 451 OZ vo väzbe na § 128 ods. 2 OZ.

16.3.1. V uvedenej súvislosti dovolací súd poukazuje na právnu úpravu § 128 ods. 1 a 2 OZ a odbornú spisbu k nemu (pozri Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol., Občiansky zákonník I, § 1 - § 450, 2. vydanie, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2019, s. 932, či Občianske právo s vysvetl., Cirák, J., Hanzelová, I. a kol., vydanie 2009, Nakladateľ: Wolters Kluwer s. r. o.), z ktorej vyplýva, že obmedzenie vlastníckeho práva v prípade § 128 ods. 1 OZ má dočasný charakter, preto za čas trvajúceho obmedzenia patrí vlastníčkovi veci náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva, pričom už z charakteru dočasnosti tohto ustanovenia možno odvodiť, že takéto obmedzenie vlastníckeho práva nevyklučuje jeho opakovanie v závislosti od vzniku stavu odôvodňujúceho obmedzenie. Rovnako tak logickým sa javí aj kvantifikácia náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva za čas trvajúceho obmedzenia späťne (ex tunc), teda keď opadnú dôvody vzniku obmedzenia. Naopak § 128 ods. 2 OZ má trvalý charakter a vlastníčkovi veci patrí náhrada za vyvlastnenie alebo obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme jednorazová, a to do budúcnosti (ex nunc) od rozhodnutia o vyvlastnení, či obmedzení.

17. Na základe uvedeného dovolací súd sa môže len prikloniť k argumentácii dovolateľa, že odvolací súd dostatočne neodôvodnil a nevenoval pozornosť jednotlivým vyššie uvádzaným námietkam odvolateľa (dovolateľa) vrátane námietok ohľadom obmedzenia vzniknutého ešte pred nadobudnutím vlastníctva k zaťaženému pozemku žalobkyňou, finančnej náhrady za vznik obmedzenia ako

jednorazovej a primeranej, nie opakovaného plnenia, ktorá náhrada podľa dovolateľa žalobkyni neprináleží. Tým došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces.

18. Nad rámec vyššie uvedeného dovolací poznamenáva, že z rozsiahlej judikatúry v rôznych oblastiach práva vyplýva, že v súvislosti s obmedzením vlastníckych práv vlastníkov pozemkov, na ktorých sú umiestnené cudzie nehnuteľnosti vo vlastníctve napr. štátu, územnosprávnych celkov, energetických, vodárenských spoločností za účelom verejnoprávneho využívania sú zriaďované tzn. legálne (zákonné) vecné bremená. Podstata týchto zákonných vecných bremien spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, teda vymedzenie obsahu vlastníckeho práva prostredníctvom verejného práva, tieto zákonné vecné bremená predstavujú verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva v nadväznosti na § 123 OZ, ktorý limituje oprávnenie vlastníka „medzami zákona“. Obsahom zákonných vecných bremien je najmä právo zriaďovať na cudzích pozemkoch rôzne siete, vstupovať na cudzie pozemky s cieľom údržby týchto sietí a podobne (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 500/2018). Jedným z charakteristických znakov tzv. legálnych vecných bremien je to, že ich režim sa riadi podľa predpisov, ktoré boli platné ku dňu ich vzniku. Napriek skutočnosti, že nový zákon ruší zákon predchádzajúci, zostávajú ustanovenia predchádzajúcich zákonov upravujúce oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam prostredníctvom spätného odkazu stále aplikovateľné (II. ÚS 500/2018).

18.1. Súdna prax v súvislosti so zriaďovaním zákonných vecných bremien dospela k záveru, že vlastníkom nehnuteľností, ktorí sú povinnými zo zákonných vecných bremien prináleží náhrada za ich obmedzenie. „Pri nedostatku inej právnej úpravy by právo na náhradu za vzniklé zákonné vecné bremená bolo možné odvodiť aj zo všeobecne uznávaných právnych princípov ako príkazov na ochranu základných práv a slobôd, teda aj základného práva vlastníť a užívať majetok. Pokiaľ ale tieto špeciálne predpisy, na základe ktorých vznikli zákonné vecné bremená, otázku náhrad za s tým spojené obmedzenie vlastníckeho práva upravujú, treba podmienky vzniku a zániku práva na náhradu, ako aj formu a spôsob náhrady posudzovať podľa v nich obsiahnutej hmotnoprávnej úpravy.“ (viď rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 89/2008).

18.2. V oblasti energetiky v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 89/2008 „Náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva v súvislosti so vznikom vecných bremien v odvetví energetiky bola aj v nasledujúcich právnych úpravách (v zákone o energetike a v platnom zákone o energetike) koncipovaná ako náhrada jednorazová, splatná v zákonom stanovených lehotách tomu, kto bol vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej zriaďované vecné bremeno viazne.“ Náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 49/2014 uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 8/2014 „Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné vecné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.“ Náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemkom, na ktorých sú umiestnené napr. cestné komunikácie podľa zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 194/2018 „Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov.“ (mutatis mutandis sp. zn. 8 Cdo 17/2019, II. ÚS 323/2017). Z uvedeného vyplýva, že aj napriek špecifikám jednotlivých osobitných právnych úprav jednotiacim prvkom náhrad za obmedzenie vlastníckeho práva je zhoda v tom, že vlastníkom nehnuteľností obmedzených na svojich právach patrí náhrada, ktorá má jednorazový charakter.

19. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací sú môže len konštatovať, že na odvolacie námietky dovolateľa odvolací súd dostatočne, príp. vôbec nereagoval, a tak nedal na ne konštruktívnu a presvedčivú odpoveď, v ktorej by sa s nimi vysporiadal jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom. Z potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu spolu s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 11.711,81 eur s príslušenstvom, aj napriek tomu, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu, zjavne absentuje jasné a nespochybniteľné zadefinovanie aj toho, či v prípade priznanej náhrady ide o jednorazovú alebo opakovanú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, keď síce okresný, aj odvolací súd poukazujú v odôvodneniach svojich rozhodnutí na ustanovenie § 128 ods. 2 OZ, ktoré upravuje vyvlastnenie nehnuteľnosti - ako definitívne jednorazové riešenie, avšak náhradu priznávajú ako opakované plnenie za určité obdobie (súčet nájomov spätne za určité obdobie obmedzenia vlastníckeho práva) opierajúc sa o znalecký posudok a v ňom vyčíslenú náhradu metodikou výpočtu nájomného za určité obdobie. Čo zakladá aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie).

20. Dovolací súd zdôrazňuje, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezabavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania -prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie (ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlil, prečo táto bola bez právneho významu) a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť (v tejto súv. por. i uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2019 sp. zn. 7 Cdo 226/2017). Odvolateľ musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

21. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k odvolacím námietkam žalovaného žiadne, prípadne nedostatočné stanovisko, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a záver dovolacieho súdu je taký, že v danom prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ CSP (tak ako to má na mysli druhá veta stanoviska R 2/2016) a dovolanie musí byť z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP. Absencia vysporiadania sa, resp. nedostatočné odôvodnenie odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími tvrdeniami žalovaného, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

22. Pre úplnosť dovolací súd napriek tomu, že nie je súdom skutkovým, pre účely ďalšieho konania dáva do pozornosti skutočnosť vyplývajúcu z katastra nehnuteľností, že medzičasom (od rozhodnutia krajského súdu) sa počas dovolacieho konania vlastníkom pozemku parc. č. 1221 (pôvodne LV č. XXX, č. XXX/X) LV č. XXXX, k. ú. K. o celkovej rozlohe 3525 m² na základe Rozhodnutia okresného úradu Bratislava, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-BA-OVBP-2022/25108/KVJ o vyvlastnení natrvalo z 01. februára 2022, 10494/2022 (viď LV č. XXXX) stal žalovaný.

23. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu. Na základe uvedeného dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovaného týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti (nepreskúmateľnosť rozhodnutia) ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo/29/2016, 8 Cdo 70/2017).

24. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.